SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOl ... 199. JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, OCTOBER 20, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ЖОВТНЯ 1989 Ч. 199. РІК XCVI

НАУКОВЦІ УКРАЇНИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ АТОМНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ

Київ. — Газета „Радянська Україна" з 5-го жовтня опублікувала заяву, прийняту на засіданні президії АН УССР, у якій сказано:

„Президія Академії Наук Української РСР вважає, що на даному етапі розвитку науково-технічного прогресу проблема стабілізації та поліпшення екологічної обстановки в республіці є однією з першорядних. Техногенний вплив на навколишнє середовище вже починає перевищувати розумні межі.

Особливе занепокоєння викликає прагнення без раціонального врахування реальних обставин продовжувати будівництво на території республіки нових блоків атомних електростанцій до введення в дію нового положення про розміщення АЕС.

Найбільша тривога пов'язана з продовженням будівництва Кримської АЕС. Геологічними і сейсмічними дослідженнями останніх років, виконаними з найактивнішою участю фахівців АН УРСР, АН СРСР та Мінгео СРСР, встановлено, що майданчик станції попадає в дев'ятибальну зону, а з урахуванням техногенного навантаження і особливостей інженерно-гідрогеологічної ситуації у зв'язку з будівництвом станції (спостережуване підняття рівня ґрунтових вод і зниження міцності ґрунтів під станцією), бальність впливу потенціяльно можливих землетрусів може піднятись до 10 балів. Крім того, район АЕС підпадає під вплив явищ сучасного діапіризму (тобто грязевого вулканізму), який за своїми наслідками може перевищувати очікуваний сейсмічний вплив".

У заяві президії АН УССР сказано, що всі названі факти були глибоко проаналізовані спеціяльною комісією, висновки якої широко обговорювалися на нарадах геологів і геофізиків АН СССР.

Президія АН України наголошує, що будівництво кримської атомної електростанції повинно бути припинене, бо введення її в експлуатацію завдасть значної шкоди вразливим екосистемам півострова, який і без того перевантажений зрошувальними системами, інтенсивною хемізацією сільського господарства та будівництвом нових об'єктів хемічної промисловости.

Найбільш прийнятним шляхом розвитку енергозабезпечення народного господарства Президія АН УССР вважає не збільшення енергетичних потужностей, а розумне використання існуючих ресурсів енергії і пошук альтернативних джерел енергії.

Дбаючи про населення республіки і його майбутнє, сказано в заяві, президія АН УССР висловлює своє ставлення до будівництва кримської станції і вимагає надати Україні право самостійно визначити шляхи розвитку свого паливно-енергетичного комплексу і структури народного господарства.

М. ГОРБАЛЬ ВИСТУПИТЬ У БАВНД БРУКУ

С.Бавнд Брук, Н. Дж. — В неділю, 5-го листопада ц.р. в год. 3-ій по полудні тут в приміщенні Дому Української Культури виступить Микола Горбаль, поет, композитор, багаторічний український політв'язень, член Виконавчого Комітету УГС і учасник та активіст Народного Руху України за Перебудову. В зустрічі візьме участь голова Закордонного Представництва УГС Микола Руденко. Тема зустрічі: Діяльність Української Гельсінкської Спілки на Україні в сучасних умовах; Події в Україні — наша спільна справа; Запитання і відповіді.

ГОВОРЯТЬ ПРО УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩАХ

Київ. — Газета „Молодь України", яка є органом Центрального комітету комсомолу України, в числі з 19-го вересня ц.р. надрукувала статтю Євгена Бобка „Чому Україна не бере участи в Олімпійських іграх?" На початку статті автор наводить приклад майже тридцятирічної давности, коли львівський письменник Володимир Гжицький, побачивши на телевізії відкриття чергових Олімпійських Ігрищ, з обуренням вигукнув: „А ми де? З глибинної Африки, з маленької країни, що не на кожній карті знайдеш, гордо крокує зі своїм національним прапором куца делеґація... А ми де? Ми — великий народ, цивілізований... Чому не беремо участи?"

Є. Бобко пише, що тоді ця справа „повисла в повітрі". Не зважаючи на деяку лібералізацію, навіть такий письменник, як В. Гжицький не міг порушити її на сторінках преси, бо ні один редактор не надрукував би подібну статтю. Нині часи змінилися, ми можемо більш відкрито говорити про наболілі проблеми. Однак становище з українським спортом залишається на колишньому рівні. „Скажіть, — запитує автор, — чи можна назвати Сергія Бубку українським спортсменом, коли я не пам'ятаю, щоб він хоч раз виступив на Україні... Така ж або ще гірша ситуація у футболі. Тож нечувана річ — така велика футбольна держава, як Україна, не розіґрує свого чемпіонату і Кубка".

На закінчення статті автор вносить пропозиції, зокрема він пише: „Україна, як рівноправний член ООН і ЮНЕСКО, повинна звернутися до Міжнародного Олімпійського Комітету з проханням прийняти її до своїх лав і в разі задоволення цього прохання — брати самостійну участь в Олімпіядах".

Редакція газети звернулася до своїх читачів, тренерів, спортових діячів, а також до народних депутатів висловити свою думку з приводу порушеної справи.

ВИСТАВКА ЛІСОВСЬКИХ

Ню Йорк. — Тут у п'ятницю, суботу й неділю, 20-го, 21-го і 22-го жовтня ц.р., Пластове Плем'я „Перші Стежі" і ОМУА влаштовують виставку трьох поколінь Лісовських: Роберта Лісовського — батька, Зої Лісовської-Нижанковської — дочки та Лади Аріядни Нижанковської — внучки. Картини будуть виставлені в Галерії ОМУА, 136 Друга авеню. 27-го, 28-го і 29-го жовтня виставка відбудеться у Філядельфії в Українському Освітньо-Культурному Центрі, 700 Сідар рд., 3-го, 4-го і 5-го листопада виставка відбудеться у Вашінгтоні в Домі Товариства Св. Софії, 2615 30-та вул. П.З. Відкриття виставок у п'ятниці, о 7-ій год. вечора, на яких будуть присутні мисткині з Женеви, Швайцарія. В суботи виставка буде відкрита від 10-ої год. ранку до 8-ої год. вечора, а в неділі - від 1-ої до 4-ої год. по полудні.

ДОМОВЛЯЮТЬСЯ ПРО ТОРГІВЛЮ МІЖ КАНАДОЮ І УКРАЇНОЮ

Київ. — Газета „Радянська Україна" з 5-го жовтня опублікувала повідомлення, що в Києві від 3-го до 5-го жовтня відбулася конференція з участю представників ділових кіл Канади та фахівців Української ССР у зовнішньо - економічних зв'язках.

Серед інших в конференції взяли участь: міністер промисловости, торгівлі і техніки провінції Онтаріо М. Квінтер, який очолює канадську делеґацію; тимчасовий повірений у справах Канади в СССР Д. Тейлор і колишній директор Міжнародного інституту менеджменту (Женева) Богдан Гаврилишин.

Учасники конференції заслухали привітання прем'єр-міністра Канади Браєна Малруні, записане на відеокасету. В привітанні, зокрема, сказано, що у 1991 році Канада відзначатиме 100-річчя першого українського поселення. Місцем, яке Канада займає в світовій агрокультурі, вона багато в чому завдячує праці українських поселенців та їхніх нащадків.

Для канадської делеґації перед конференцією було влаштовано прийняття в Раді Міністрів УССР. Заступник голови Ради Міністрів УССР В. Урчукін хвалився, що республіка отримала широкі можливості для виходу на міжнародний ринок і навів приклади вже підписаних угод між Україною і Болгарією, Хорватією та Чехо-Словаччиною про розвиток торговоекономічних відносин. Обговорювались перспективи налагодження канадсько-української співпраці в галузі агропрому та у виробництві товарів широкого вжитку. В бесіді взяли участь міністер промисловости України О.Бондар та заступник міністра закордонних справ УССР А. Зленко.

Це була найбільша делеґація канадських підприємців, яка будь-коли відвідувала не лише Україну, а й СССР.

В. ЯВОРІВСЬКИЙ НА БЕНКЕТІ УАКРАДИ

Ню Йорк. — Володимир Яворівський, письменник, член НРУП і депутат до Верховної Ради СССР, виступить із словом на бенкеті в суботу увечері, 21-го жовтня, в рамках 2-ої Конвенції УАКРади, що відбудеться у Філядельфії 20-22-го жовтня ц.р.

М. Ґорбачов критикує советську пресу

Москва. — Президент Міхаїл Ґорбачов гостро докоряв деяким із передових пропаґаторів гласности та обвинуватив редакторів у ширенні паніки і невдоволення. Декілька свідків розповідало про його зустріч минулої п'ятниці з головними редакторами та культурними діячами, де М. Ґорбачов протягом двох годин вказував на статті, поміщені в їхніх часописах, що їх він уважає шкідливими, та поіменно упоминав кожного за їхні проступки. Зустріч відбувалася в присутності всевладного Політбюра Комуністичної партії.

Згідно з інформаціями, М. Ґорбачов був до тієї міри невдоволений, що навіть радив головному редакторові найбільш почитної газети „Арґументи і Факти" призадуматися над тим чи не зрезиґнувати йому зі свого становища після того, як в цій газеті були опубліковані результати опитів серед читачів про депутатів Верховної Ради. Відповідальний редактор тижневика „Арґументи і Факти" Владіслав А. Старков заявив перед кореспондентами засобів масової інформації, що його викликають ще цього тижня на зустріч з ідеологом Комуністичної партії, та що він не надто певний чи залишиться на своєму теперішньому становищі головного редактора.

Другим прицілом М. Ґорбачова був історик Юрій Афанасьєв, один з провідників радикальної меншости у Верховній Раді.

Учасники цієї зустрічі, твердять, що М. Ґорбачов навіть пропонував Ю. Афанасьєву, щоб він здав свій партійний квиток після того як він опублікував свої думки, „які не є згідні з поглядами партії". М. Ґорбачов закинув також деяким політичним діячам, що „в погоні за признанням серед широких мас населення вони є готові виступати навіть проти рідної матері".

Присутні на цій конференції редактори заявили, що ще заскоро спекулювати чи вичитана М. Ґорбачовим лекція була передвісником спроби знову загнуздати пресу.

Згідно з наміченою програмою, советські законодавчі органи якраз наступного тижня мають схвалити новий закон про пресу, в якому буде поширено свободу преси та рівночасно заборонятиметься її цензурування. Дехто спекулює, що виступ М. Ґорбачова був призначений на показ, щоби заспокоїти твердолінійних консерватистів, яких критиковано в пресі за їхню застоялість, бо вони є тими, які намагаються повернути політику гласности назад, — зокрема свободу вислову.

Віталій Коротич, відповідальний редактор журналу-тижневика „Огоньок", заявив, що це була промова про „небезпеку — про незнання справжньої ситуації" і такими статтями в пресі можна тільки пошкодити. Найменше дві із вимінених М. Ґорбачовим статтей, поміщених в офіційній газеті „Ізвєстія" і в „Московських Новостях", критикували офіційні профспілки, а з ними М. Ґорбачов мусить числитися, бо вони починають виступати проти дозволених приватних підприємств.

Реакція на виступ М. Ґорбачова була також гострою, особливо скритикував його виступ Боріс Єльцін, заявляючи, що це вказує на спілкування М. Ґорбачова з консервативними колами, котрі пропаґують повернення „залізної руки".

Конференція М. Ґорбачова була тим замітна, що відбулася в присутності Політбюра та без можливости дискусії на всі його обвинувачення. Жодних офіційних повідомлень про цю конференцію в пресі не подано. Виявляється, одначе, що найголовнішою причиною критики Ґорбачова були опубліковані висліди опитів серед читачів про народних депутатів, згідно з якими на передові місця вибилися Б. Єльцін, Ю. Афанасьєв і Андрей Сахаров. М. Ґорбачова серед передовиків не було, але „Арґументи і Факти" помістили на своїх сторінках листи читачів з похвалою та критикою його. Найбільше критики закидають М. Ґорбачову „накинення своїх думок депутатам, що значно пошкодило його колишньому авторитетові".

Е. ГОНЕКЕРА УСУНЕНО

Східній Берлін, Німеччина. — Засоби масової інформації Східньої Німеччини повідомили про усунення з посади першого секретаря Центрального комітету Соціялістичної єдиної (комуністичної) партії Німеччини 77-річного Еріха Гонекера, який протягом 18 років очолював партійно-державний апарат Східньої Німеччини і проводив політику „залізного кулака".

Е. Кренц.

На місце Е. Гонекера обраний 52-річний Еґон Кренц, ортодоксальний комуніст, який дотримується того ж „твердого" курсу. В апараті ЦК Е. Кренц займався справами державної безпеки. Однак преса Східньої Німеччини зауважує, що саме Кренц запропонував припинити насильницькі дії східньонімецької поліції проти учасників мирних демонстрацій у Східньому Берліні і Дрездені на початку жовтня ц.р.

Східньонімецькі комуністичні лідери вже дали зрозуміти, що вони проти демократичних тенденцій, які спостерігаються в Мадярщині і Польщі.

Пресове агентство Східньої Німеччини АДН повідомило, що Гонекер також звільнений з церемоніяльної посади голови держави і знятий з поста головнокомандуючого збройними силами країни. Е. Кренц, ставши першим секретарем СЄПН, займе також пости верховного головнокомандуючого збройними силами і голови держави.

Е.Кренц завдячує свою кар'єру тісним зв'язкам з Гонекером. Він — наймолодший з членів Політбюра, вік яких 60-70 років. Кренц мав намір стати вчителем, але пішов в армію і дослужився до лейтенанта. Від 1964 до 1967 року він вчився у Москві, а відтак став одним з вождів східньонімецького комсомолу — Спілки вільної німецької молоді. Від 1973 року він — член ЦК СЄПН, а ще за 10 років — член Політбюра.

Кренц у багатьох випадках дотримується догм Гонекера, зокрема твердить, що імперіялістичний Захід загрожує існуванню комуністичної Східньої Німеччини.

Канцлер Західньої Німеччини вітав зміни в складі східньонімецького керівництва і закликав нового голову Комуністичної партії стати прихильником демократичних реформ, проведення яких вимагають мешканці Східньої Німеччини. У розмові з журналістами канцлер Г. Коль сказав, що резиґнація Гонекера може стати кроком на шляху демократичних перетворень у Східній Німеччині.

Президент ЗСА Джордж Буш заявив, що покищо передчасно робити оптимістичні прогнози з приводу змін у вищих ешельонах партійної влади Східньої Німеччини.

В УКРАЇНІ ПИШУТЬ ПРО ЕМІҐРАНТСЬКИХ ПОЕТІВ

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Щораз частіше в пресі України згадують та з великою пошаною висловлюються про українських поетів і письменників, що від Другої світової війни жили і творили у діяспорі.

У „Вільній Україні" з 7-го вересня ц.р. появилося обширне інтерв'ю із Євгеном Євтушенком, в якому між іншим кореспондент запитався яких він українських поетів любить, а він вичислив Івана Драча, Дмитра Павличка, Миколу Вінграновського, Ліну Костенко і Василя Стуса, твори якого він читав в перекладі на російську мову. Зокрема, однак, він зупинився на Святославі Гординському, виставку картин якого у Львові він оглянув, як і познайомився з його виданнями у Філядельфії. Є. Євтушенко називає С. Гординського унікальною людиною, стверджуючи, що на „таких людях тримається національна культура", і що „такі просвітителі, як ваш С. Гординський роблять честь будь-якій нації".

У журналі „Україна", що виходить англійською мовою, появилася в травні ц.р. довша стаття про важливість бібліографічної праці Марти Тарнавської про українську літературу англійською мовою за роки 1890-1965. Поруч із цією статтею є друга пера Миколи Жулинського про поетичну творчість Марти Тарнавської, але і про її праці з ділянки бібліографії, з якою вона, як бібліотекар дуже обізнана. На тлі життєпису М. Тарнавської М. Жулинський аналізує її дві збірки поезій та перекладів дуже точно та позитивно та стверджує за іншими, що її „імпульсивні філософічні рефлексії виходять із сполуки інтелектуального вироблення як бібліотекаря з романтичним світосприйманням". Автор статті підкреслює однак постійно великий оптимізм у поезії М. Тарнавської і її віру в творчу, конструктивну силу людини.

ЩОТИЖНЕВА ХРОНІКА ПРЕСОВОЇ СЛУЖБИ УГС

• 1-го вересня у Харкові суд Дзержинського району знову розглянув справи голови Харківської філії УГС Степана Сапеляка, членів СУМ Ольги Геращенко, Степана Пасічника, Віктора Підпорина і Геннадія Шишацького, яких звинувачено в хуліганстві — під цим розуміють несення українських синьо-жовтих прапорів — і рішенням суду кожного було покарано на 50 карбованців.

• 1-го вересня у Києві Українська Гельсінкська Спілка організувала мітинґ з приводу 50-ої річниці пакту Молотова-Ріббентропа. Під час мітинґу міліціонери затримали члена УГС Мирославу Данилейко.

• 2-го вересня у Вінниці о 12-ій год. дня в Парку Культури ім. Горького зібралося біля півторитисячі людей для обговорення законопроєкту про вибори до Верховної Ради УССР. Заяву на проведення мітинґу подала Вінницька організація Народного Руху України за Перебудову. Проте, влада дозволу не дала. Ще перед підходом до парку міліція затримала організаторів мітинґу, членів НРУП Володимира Муляву, Максима Петросюка, Кутузова, полковника запасу Нижника. На мітинґу було піднято два синьо-жовті прапори. Один із прапорів підняв член УГС Василь Підпригорщук, якого зразу заарештували. Нормально провести мітинґ не вдалося, бо на всю потужність з гучномовців звучала музика. Кількох чоловіків, які виступили перед присутніми, негайно забрала міліція. Згодом за організацію мітинґу були покарані Максим Петросюк на 200 і Василь Підпригорщук на 25 карбованців.

• 2-го вересня в Житомирі на стадіоні відбувся мітинґ з участю 12,000 осіб в справі обговорення законопроєкту про вибори, а також зустріч з депутатом Аллою Ярошинською. Активісти розповсюджували серед присутніх програму НРУП. Міліція намагалася перешкодити цьому. Так капітан міліції Валерій Очеретний брутально відібрав десь із 100 примірників програми у одного із розповсюджувачів. На мітинґу промовці різко осудили опублікований в газетах офіційний законопроєкт про вибори, називаючи його антидемократичним і антинародним. Від УГС перед народом виступив Валерій Колосівський, який зазначив, що тільки в умовах багатопартійної системи і плюралізму думок можна створити правову державу, і закликав домагатися прийняття альтернативного законопроєкту про вибори, чи проведення страйків, якщо партбюрократія не піде на зустріч народові.

• 2-го вересня у Львові з ініціятиви НРУП було проведено великий багатотисячний мітинґ, на якому обговорено антидемократичний законопроєкт про вибори, запропонований громадськості партійно-бюрократичним апаратом Щербицького. На мітинґу виступили народні депутати СССР Ростислав Братунь, Євгеній Євтушенко, який обраний із харківської територіяльної округи; Юрій Сорочик; голова Львівської філії УГС Богдан Горинь; член Виконкому УГС Вячеслав Чорновіл; член Правління Товариства Української Мови Михайло Косів; члени УГС Олег Війтович та Ігор Деркач; голова Комітету захисту УКЦ Іван Гель; голова міськвиконкому Богдан Котик; секретар Ленінського райкому Ігор Бегей; редактор газети „Ленінська Молодь" Батіґ. Всі виступаючі різко осудили антидемократичний законопроєкт про вибори і закликали всіма засобами домагатися прийняття альтернативного законопроєкту про вибори, підготовленого міжреґіональною групою депутатів з України. Абсолютна більшість промовців пропонувала вдатися до страйків, якщо альтернативний проєкт буде відхилено. Ростислав Братунь у своїй промові засудив негідні напади голови Президії Верховної Ради України Валентини Шевченко на українських депутатів міжреґіональної-депутатської групи. Було зачитано телеграму протесту з цього приводу. На мітинґу одноголосно була прийнята резолюція, яку зачитав член НРУП проф. Орест Влох. Головне місце в резолюції займає місце, де сказано, що в разі іґнорування державними органами вимог громадськости про прийняття альтернативного законопроєкту про вибори, демократичні сили закличуть до страйків і бойкоту виборів.

• 2-го вересня у Червонограді Львівської области, на стадіоні „Спартак" відбувся мітинґ в справі обговорення законопроєкту про вибори. На мітинґу від УГС виступав Нестор Дроґобицький. Він і більшість виступаючих різко осудили

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ПАЛЕСТИНСЬКА ВИЗВОЛЬНА Організація оголосила свій протест проти найновіших плянів ЗСА в справі замирення на Близькому Сході. Таким чином, Вашінгтон не має підтримки ані від уряду Ізраїля, ані від палестинських провідників. На своєму дводенному засіданні в Баґдаді 108-членна Центральна рада ПВО вирішила „сильно виступити проти американської політики", одночасно заявляючи, що ціллю Вашінгтону є пропхати пропозиції прем'єр-міністра Ізраїля Їцака Шаміра, які цілковито відкидають араби.

В ОСТАННІХ ДНЯХ Південна та Північна Кореї умовно договорились про взаємовідвідини розлучених родин, одначе не можуть погодитись як ця виміна має відбуватись Якщо усунуть цю перешкоду, то це буде другий раз від 1945 року, що такі родинні відвідини будуть дозволені. Обидві сторони, зустрівшись на конференції Червоного Хреста, погодились дозволити 300 особам з кожної сторони відвідати своїх рідних 8-го грудня ц.р. Не є ще однак узгіднено, куди буде дозволено відвідувачам їхати та на як довго, але всі зацікавлені сторони вірять, що це буде позитивно полагоджено та зустрічі таки відбудуться.

ІЗРАЇЛЬ ЗАТУРБОВАНИЙ тим, що сирійський пілот зі своїм советським винищувачем типу МІҐ-23 зміг проникнути крізь оборонну систему. Уряд Ізраїля повідомив, що причина не є у оборонній системі, але у неправильному рішенні військового старшини, який знаходився на варті в цей час. Шеф штабу збройних сил Ізраїля генерал Ден Шомрон на крайовій телевізійній мережі пояснював цю справу, одначе прізвища військового старшини, про якого була мова, публічно не подав, але його викликано на переслухання в цій справі.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерс з Відня подало коротку вістку про те, що згідно з повідомленнями правозахисників з Праги, там влада заарештувала двох редакторів провідної та відомої чехо-словацької незалежної газети. Редактори, про яких мова, це 64-річний Їрі Румль, та 50-річний Рудольф Земан з місячника „Лідове Новіни", які були заарештовані в четвер, 12-го жовтня та оскаржені в підривній діяльності, за що їм обом загрожує присуд по п'ять років тюрми. Обидва Ї. Румль і Р. Земан є відомими журналістами ще з 60-их років, втратили журналістичну працю після придушення советами „Празької весни", працювали звичайними робітниками аж до того часу, як заснували разом з іншими місячник „Лідове Новіни" у січні 1988 року, обидва є членами Харції '77.

В АМЕРИЦІ

НАДЗВИЧАЙНИХ УСПІХІВ досягли вчені, які почали вживати новий лік для хворих після перещіплення органів. Щороку у світі проводять біля 30,000 перещіплень різних органів. Щоб запобігти післяопераційним відхиленням вживався препарат циклоспорін, який викликав багато побічних реакцій. Новий лік, який все ще має кодову назву ФК-506, отримали із земляного грибка в японській фармацевтичній компанії Фуджсава, Осака. Д-р Томас Е. Старцл, піонер перещіплень, очолив групу дослідників в Піттсбурзькому університеті, де на протязі кількох місяців новий препарат приймало понад 100 пацієнтів після перещіплення органів. ФК-506 запобігає відкиненню органів та викликає невеликі побічні реакції.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ призначив д-ра Антонію Новелло, спеціяліста по АІДС у дітей, на посаду генерального лікаря ЗСА. 44-літня А. Новелло стала першою в історії ЗСА жінкою еспаномовного походження, яка була призначена на цю високу посаду. Вона є противником абортів та на двогодинному інтерв'ю з репортерами повинна була пояснити своє становище по відношенню до цього болючого питання. Д-р А. Новелло стала 89-ою жінкою, призначеною президентом Дж. Бушем на посаду в Адміністрації, на всіх 466 місць затруднення. Д-р Новелло є уродженкою Пуерто Ріко.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc at 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money-order payable to "Svoboda

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N J

P O Box 346 Jersey City N J 07303

Америка й ера Ґорбачова — промова Джеймса Бейкера

Швидко після заприсяження у січні цього року Джорджа Буша на 41-го президента ЗСА — західньо-европейська преса, особливо англійська і німецька, критикувала Буша за його ніби надто байдуже й легковажне ставлення до Михаїла Ґорбачова. Мовляв, президент Буш проґавлює історичну нагоду, коли президентом Совєтського Союзу й генеральним секретарем тамошньої Компартії стала людина, з якою можна і треба „договорюватися". Те саме критичне становище супроти нового президента Америки зайняли демократи, які закидали Бушеві просто бездільність у часі, коли потрібна була якнайбільша активність. В американській пресі здебільша все ще ліберальній ставили ініціятивність Ґорбачова вище діяльности Буша. Та ситуація змінилася під час і після недавніх відвідин в Америці совєтського міністра закордонних справ Едуарда Шеварднадзе. Тоді проголошено, що весною чи вчасним літом 1990 року відбудеться конференція на вершинах Буша й Ґорбачова, вірогідно у Вашінґтоні.

У минулий понеділок, 16-го жовтня, державний секретар Джеймс Бейкер виголосив на форумі Асоціяції закордонної політики в Ню Йорку промову — присвячену в цілості проблемі американсько-совєтських відносин. „Хочемо так — заявив Бейкер, — щоби перебудова мала успіхи дома і за кордоном, тому, що віримо, що воно зробить Совєтський Союз менш аґресивною країною, стриманою у користуванні збройною силою та менш ворожою супроти демократії". Бейкер хвалив гасла Ґорбачова гласність і перебудову, вказуючи на три ділянки, в яких перебудова Ґорбачова виявиться благодатною: в Европі, у сучасних реґіональних конфліктах та в ділянці контролі зброєння. „Ми підбадьорюємо зріст плюралістичних установ і практик у Совєтському Союзі". Бейкер підтримав зворот у СССР до законности та особистих прав людини, про що говориться в Гельсінкському договорі. Бейкер уважає, що ще не настав час, щоб Совєтський Союз став членом міжнародної конвенції „Про тарифи і торгівлю" (ҐАТТ), але сприяє жвавішій торгівлі між двома суперпотугами та заявляє готовість допомогти Совєтському Союзові в його важкій теперішній економічній скруті. Американський Уряд готов вислати до Москви фахівців економіки, як дорадників. Вірить, що воно покращає американсько-совєтські взаємини.

В Кремлі напевне воліли б, щоб в офіційній заяві американського Уряду була мова про дарунок Америки Совєтському Союзові у достаті стільки-то мільйонів тонн збіжжя і зерна та стільки-то більйонів долярів. (Скромний лідер польської „Солідарности" Лєх Валенса говорив Бушеві про „тільки 10 більйонів долярів", потрібних Польщі — а СССР куди-куди більший територією і числом населення!) Але і без простягнених долярів ця заява Джеймса Бейкера мусить сподобатись Ґорбачові, бо вона скріплює його становище в Політбюрі та у всьому поверх двотисячному новому совєтському парляменті.

Джордж Буш стримувався з заявами великої приязні Ґорбачову, бо американські совєтолоґи не були певні, чи і як довго втримається Ґорбачов. Можна здогадуватися, що у такому самому дусі були звідомлення американської амбасади з Москви. Тепер, коли балтійські держави проголосили згоду на „переходовий час", поки назріє реальна можливість виходу із СССР, і коли прояснилася ситуація у Польщі й на Мадярщині та Ґорбачов виразно вимив руки від дальшого ходу подій у Східній Німеччині, Буш і його дорадники рішили підтримати Ґорбачова, як покищо найкращого ґаранта стабільности на Сході Европи. Бо Америка й Західня Европа страшне боїться тамошнього хаосу. Боїться втратити „один великий господарчий обшир" і боїться несподіванок, які завжди виринають у добі хаосу. З Ґорбачовим таки легше говорити про редукцію далекосяжних ракет чи наземного совєтського війська в Европі та заборону хемічної зброї, як було за Леоніда Брежнєва в СССР. І з Едуардом Шеварднадзе легше говорити про „реґіональні конфлікти" (Близький Схід, Центральна Америка), аніж було за Андрея Ґромика. В широких колах американського суспільства, в державній верхівці та в американському світі бизнесу ще не дозріла думка, що в інтересі Америки є розвал совєтської імперії і що її, Америки, природним союзником є поярмлені Москвою народи. Треба ще довгого часу, щоби розвіявся чад русофільства, защеплений російськими істориками з доби царату, які втекли до ЗСА після 1917 року і стали єдиними вчителями про европейський Схід. Протверезіння колись прийде, але покищо Буш і його дорадники мають діло з Михаїлом Ґорбачовим.

Володимир Барагура

ЖОНҐЛЮВАННЯ ПОЛІТИЧНО -ПРОПАҐАНДИВНИМИ „ОБРАЗНИМИ ЕПІТЕТАМИ"

„На село людей дурити"...
(Народна пословиця)

II.

Спотвореною формою здорового націоналізму є шовінізм, бо він породжує національну виключність, ізоляціонізму, „блискуче відокремлення" та загарбницькі тенденції, пляни й практичне їх здійснювання, як бачимо це на прикладі російської версії націоналізму — бажання оволодіти світом.

Таврування українців таврам „нацистів" немає глузду. Ця частина німецького народу, яка визнавала расистську теорію Розенберґа-Гітлера наз[...]ла цей рух „націонал-соція[...]мом", а не „нацизмом". Членами цього руху й націонал-соціялістичної партії могли бути тільки чистокровні німці, громадяни Райху, а ніколи не-німці, яких расистська доктрина вважала „підлюдьми", людьми нижчої породи (Untermensch). Тому зараховувати українців до „нацистів" може тільки або невіжа, або злобний пропаґандист, який знає правду, але заради оклевечування перекручує її.

Іншим соковитим епітетом із арсеналу совєтської пропаґанди є слово „фашист", яке в стосунку до українців теж немає глузду. Фашизм, це вицвіт італійського ідеологічно-політичного й суспільного націоналізму. Сам засновник „чорних сорочок" Беніто Муссоліні заявив, що „фашизм не є експорт", тобто вважав цей рух виключною власністю італійського народу.

Українці знали про існування фашизму і про даремні зусилля Муссоліні привернути Італії давню славу староримської імперії та її леґіонів, але ніколи ним не цікавилися. Називати українців „фашистами" такий самий нонсенс, якби називати нас „фалянґістами", своєрідною формою націоналізму ген. Франка в Еспанії...

Не можемо бути теж „феодально-капіталістично-буржуазним охвістям західнього імперіялізму", бо психіці українця чужі такі факти суспільно-економічного ладу й державної структури, а довгі роки неволі не дають нам змоги бути „імперіялістами", бо всю свою національну енерґію спрямовуємо саме на боротьбу проти російського імперіялізму й його малоросійських поплентачів, які „хочуть" ходити в ярмі ще краще як діди ходили".

Совєтська пропаґанда називає нас „ізмєнніками" — зрадниками, але вона тут допускається протиріччя, бо не можуть бути зрадниками люди, які борються за свободу своєї батьківщини й рідного народу. Боротьба проти російського окупанта не є ніякою зрадою, бо навіть Б. Хмельницький, заключаючи Переяславську умову, не зрікався у користь Росії самостійницьких прав тодішньої Української Козацької Держави. Україна втратила самостійність через віроломство та захланність російського контраґента і через власну короткозорість, легковірність та інші недоліки.

Тепер з практичних міркувань засоби масової інформації в СССР притишили, але не припинили цієї зажерливої пропаґандивної акції таврування нас непебірливими епітетами. Зазнавши невдачі на терені українських поселень у вільному світі, „діти Щербицького" ведуть далі знеславлену акцію проти свідомих українців на батьківщині, як про це свідчать пресові звіти західніх кореспондентів-спостерігачів подій в Україні та як це видно з режимних часописів українською мовою.

Кореспондент газети „Ґловб енд Мейл" Джеф Саллот у своєму звіті 11-го вересня п. з. „Конференція (Рух за перебудову) зосереджена на незалежності України" цитує з газети „Правда України", що „шовіністичні аґітатори Христи на Фріленд з Канади, колишня студентка Київського університету, вітала Рух від Українського Інституту в Едмонтоні і від Українського Канадського Комітету, а з ЗСА вітав з'їзд автор антисовєтських книжок проф. Тарас Гунчак".

З української режимної преси вистачить згадати допис спец-кореспондента газети „Радянська Україна" М. Дорошенка, який у статті п. з. „Ще не вмер Степан Бандера" з 2-го вересня ц. р. про пластовий табір на хуторі Паланики к. Городка на Львівщині не жаліє гомерівських епітетів у сторону свідомих українських пластових діячів. Він пише, що Пласт засновано в 1911-12 роках. У Львові, як „буржуазно-націоналістичну та військово-спортивну організацію, яку відновлено на еміґрації в ЗСА в 1954 р. й вона підпала під організаційно-ідейний вплив колишніх бандерівців".

Його стаття рябіє рясними, принизливими епітетами: „буржуазні націоналісти", „антирадянські націоналістичні погляди", „насаджування таборовій молоді бандерівського фолкльо-

(Закінчення на стор. 4)

Роман Левицький

Небелиці Діда Паляниці

Парубки

Минулося. Не ті тепер парубки стали, як бувало колись у старому краю. Усе тут на еміґрації пішло шкереберть. Молодих, старокрайових справжніх парубків і зо свічкою тут тепер не знайдеш. Пірнули вони в широкому і глибокому океані асиміляції... Не женяться зо своїми дівчатами, не співають хором, як колись. Як згадаєш, бувало, тільки вечір настане, а вже в одному кінці села дівчата, перекликаючись зі солов'ями, заспівають гуртом аж луна пішла гаєм... А в другому кінці села парубки затягли чумацької, козацької чи бурлацької. А після того парубки ішли до дівчат. Ніколи навпаки! Все відбувалося за правилом природи, бо хіба голубка летить за голубом... Шанувалися колись наші дівчата. Зійшовшись докупи, парубки й дівчата співали разом. Хором! Було що послухати! Співали теж разом і в церкві на хорах, і в читальні, на „Представленнях"... Було чим налюбуватись, чим натішитись.

Подивіться тепер на ті еміґрантські „залишки" церковних чи світських хорів. Киньте оком на ріденькі ряди тенорів і басів... Побачите там хіба тільки самих голубів. Сивих і лисих. Батьків і дідів... Спитаєте, а де ж внуки і правнуки?... Купаються вони в морі асиміляції.

Оце недавно наші еміґрантські співаки-солісти, актори, режисери, дириґенти, музиканти, танцюристи і хористи, всі разом соборно поставили п'єсу зо співами. За старокрайовою традицією. Все ішло гладко, за виїмком хору. Не могли знайти молодих хлопців, які співали б в „хорі парубків". Довелось заступити їх дідуганами, шістдесятниками, а той сімдесятниками. На пробах, коли вони сиділи і розучували свої голосові партії, ішло ще яко-тако, але коли прийшлося „грати" на сцені, то показалося, що воно не так легко з такими підтоптаними „парубками"... Вкінці, по довгих зусиллях, якось вдалося режисерові той хоровий балет яко-тако вивчити. Прийшла прем'єра. Чекають наші „парубки", відповідно підхарактеризовані, на свій вихід на сцену, аж тут режисер завважив, що вони всі з окулярами на носах.

„Гей, хлопці"!... скрикнув він. А де ви коли бачили на селі парубків в окулярах?!... „Скидайте їх з носів"!... Пішли наші парубки без окулярів. Нічого не бачать, а світла рефлекторів разять їхні очі. Хапаються напомацки одні одних за руки, за жупани, за що попало, щоб якось дійти до тих місць на сцені, що їх режисер кожному зокрема поперед визначив... Не вспіли. Дехто зачепився за пеньок, дехто за рештовання куліс. Оркестра (професійна) не чекала на них, бо їй платять за кожну мінуту, дириґент відмахав за оркестрою руками, куртина стала опускатися, а „парубки" все ще шукали своїх визначених місць...

Мушу признатися, що і я брав активну участь у цій народній опері, в ролі парубка, десять років тому, ще як молодець — сімдесятник.

Посоромив я тоді не тільки себе самого, але також і режисера і цілу чесну оперну компанію. А все те пішло через чоботи. Бодай їх трястя взяло! „Зафасував" я їх ще в Німеччині, в таборі Ді-Пі і привіз їх на виступи аж на „Землю Вашінґтона". Ковані були ті чоботища і підбиті „зольнеґлями", тяжкі і завеликі на мої ноги. Бодай їх лихо носило!... Йдучи без окулярів на своє визначне місце на сцені, зачепив я чоботом за рештовання яке підпирало дерево, докладніше, то високого і крислатого дуба. Впав той дуб на сцену і звалився на мене. На щастя куртину спустили. Почав я викараскуватися з-під дуба, коли це, знову піднесли куртину і на радість глядачів, а на сором для режисера, показано було додаткову сцену „Випорпування парубка з-під дуба".

Ех! Коли б це мені тепер у 80-ліття трапилося, не було б цього сорому. Новочасна лікарська хірургія стесала мені з очей катаракту, вставила нові пластикові зіниці і я тепер бачу добре без окулярів. Міг би я тепер сміло і з успіхом виступати в ролі парубка. Вправді, я криваю на ліву ногу через мій артрит у клубі, але це ніяка перешкода ні сором для „парубка", бож і найкращий парубок над парубками, опришок Довбуш, кривав. На доказ того зацитую початок поеми про Довбуша: „Гей, чи чули, добрі люди, перед ким то звірі стинуть, а за ким то молодиці, а за ким дівчата гинуть?... То наш Довбуш, наша слава... Красний, красний як царевич... На ніженьку налягає, топірцем ся підпирає"...

Іван Самійленко

ЗА ПРАВИЛЬНЕ ЗРОЗУМІННЯ ПОЗИЦІЇ ДЦ УНР У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ПОДІЙ В УКРАЇНІ

II.

Аналізуючи особливості національно-визвольного руху в Україні ми мусимо усвідомити ясно, що Москва ніколи не була готова й не збирається тепер іти назустріч законним вимогам українського народу. Ось чому, ми мусимо ясно зрозуміти ці несамовито тяжкі умови в яких доводиться працювати нашим патріотам в Україні та чому до цього часу там немає єдиної визвольної програми, єдиного визвольного політичного центру та визвольного народом лідера опозиційного руху в Україні.

У додаток до цього міжнародна ситуація в останні роки замітно змінилася. Захід уважає, що він переміг комунізм та, що шляхом еволюційних змін комуністичний світ піде в напрямку демократизації. Все це має не абияке значення для нашої національно-визвольної боротьби за державну суверенність України в сучасний надзвичай скомплікований повний несподіванок та непевний час. Будьмо готові до різних і несподіваних трюків Москви. Учора був Щербицький. Сьогодні інший, але політика Москви до України, в ґрунті своєму, залишиться незмінною.

У зв'язку з цими новими політичними обставинами в Україні і назовні, виникає логічне питання: Чи ці події вимагають від нас ревідувати засадничі позиції ДЦ УНР в екзилі? На це ми відповідаємо — ні! Зовсім ні! Вони лише дають нам інші засоби і можливості для посилення нових акцій назовні.

Сьогодні ДЦ УНР має безліч доказів, що українська держава — УНР 1918-2 років, яка постала волею українського народу є не лише традицією нашого славного минулого. Вона живе в Україні й сьогодні. Вона є і наша майбутність. Ось чому, ДЦ УНР в екзилі повинен морально і політично допомагати визвольним процесам в Україні та наголошувати всюди, що ці процеси є вільним виявом волі сучасної України; ініційовані і ведені народом українським та що від їхнього імени, а не лише українців в діяспорі, ми ведемо політичні та дипломатичні акції в екзилі.

А тому, що ДЦ УНР в екзилі є законним речником всіх українців, то наше відношення до поодиноких формацій діючих в Україні ми узалежнюємо від їхнього становища до питання державної суверенности і незалежности України.

Ми далі рішуче і незмінно стоїмо на позиціях самостійництва, за відновлення такої української держави, яка була за Української Народної Республіки, проголошеної 4-им Універсалом УЦРади і підтвердженої Українським Трудовим Конгресом і Директорією УН-Республіки.

Ми від цих наших позицій ані на йоту не відступаємо і, як символ цього, затримуємо існування і дію Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі. Якщо в Україні відверто і явно з цими нашими позиціями виступати не можна, то це ми робимо поза межами СССР.

Ми зацитували вище подану позицію Президента ДЦ УНР в екзилі, М. Лівицького, взяту з його статті п. з. „Ставлення до події в Україні" („Мета" — березень 1989). Ця позиція є і буде напрямною політикою теперішнього Уряду УНР в його зовнішній діяльності. Вона є в повній згоді з резолюціями і деклярацією Х-ої сесії УНРади та з „Тимчасовим Законом" ДЦ УНР в екзилі.

У моєму експозе, виголошеному на цій же сесії, я перелічив подрібно вісім точок, на які зосередить головну увагу Уряд теперішньої каденції! Ці точки охоплюють такі ділянки, як консолідація самостійницьких сил, допомога визвольному рухові в Україні, перебудова нашої зовнішньої діяльності, пропаґування ідей УНР у світі та в Україні, праця з молоддю, викриття злочинів окупанта в Україні, фінансові проблеми Уряду УНР. І накінець, заява голови уряду, що він у його діяльності буде рішуче дотримуватись ухвал Х-ої сесії УНРади та „Тимчасового Закону ДЦ УНР в екзилі", зокрема Статті 17, т. 14 та Ст. 26, т.2, яка говорить, що голова Уряду „визначає спільно з През. ДЦ УНР в екзилі напрямні політики Уряду й відповідає за свою діяльність перед УНРадою та Президентом".

Перше пленарне засідання Уряду відбулося 15-го вересня 1989 року у Філядельфії. Після заприсяження членів Уряду була заслухана програмова промова голови Уряду, в якій ясно з'ясовано напрямні політики ДЦ УНР в екзилі, а зокрема Уряду теперішньої каденції. Ці напрямні, як було підкреслено вище, є узгіднені як з Президентом, так і з віцепрезидентом ДЦ УНР в екзилі та є у повній згоді з рішенням Х сесії УНРади.

З'ясування цих напрямних сьогодні тим більше потрібне, аби припинити появу в деякій пресі різних дезинформацій явно шкідливих для Державного Центру в екзилі. Текст напрямних поданих повище однозгідно був прийнятий Урядом до відома та керівництва і переданий для розгляду до президії УНРади.

Другим питанням нарад Уряду був розгляд плянів праці окремих ресортів, про що буде сказано іншим разом. Скажемо лише, що згідно з резолюцією Х сесії УНРади, точка 3, на цьому зібранні була створена Консолідаційно-Координаційна Комісія, до якої увійшли: д-р Степан Ворох, д-р Микола Суховерський, інж. Юрій Іхтярів, д-р Олег Волянський та д-р Р. Барановський.

ДЦ УНР в екзилі у своїй практичній діяльності буде послідовно прямувати до повної консолідації чи координації всіх українських сил в Україні й поза нею на базі співдії у тих справах, які нас єднають. На сучасному етапі — нас повинна єднати одна й основна ціль — перемога над окупаційним режимом України. У згоді з таким розумінням основних завдань ДЦ УНР в екзилі повинна розвиватись дія усіх складових частин ДЦ УНР.

ПІД ЧАС ГОЛОСУВАННЯ в Організації Об'єднаних Націй в справі членства Ізраїля в ООН Совєтський Союз стримався, замість, як завжди, прилучитися до тих, які голосували за пропозицією арабських країн про виключення Ізраїля з ООН. Це вперше, що СССР не підтримав арабів проти Ізраїля від 1982 року, як вперше почалося квестіонувати право Ізраїля на членство в ООН. Число країн, що голосували за виключення Ізраїля впало до 37 в порівнянні із 41 в 1988 році та 39 в 1987. Число країн про прийняття не змінилося, а залишилось як перед тим на 95-ох країнах, але число тих, що стрималися зросло з 7 до 15, а 12 країн зовсім не голосували. Пізніше речник СССР Алєксандер М. Бєлоногов заявив, що рішення про стримання від голосування не означає, що СССР погоджується з політикою Ізраїля, але радше віддзеркалює думку Москви, що всі країни повинні належати до ООН, як і до всіх аґенцій ООН.

Ірина Дибко Филипчак

КОНҐРЕС ПЕН І ЙОГО ЗНАЧЕННЯ

II.

Не менш уваги присвятили у резолюціях співпраці Півночі й Півдня нашого ґльобу. Чомусь так доля хотіла, що є різниці матеріяльного змісту. Канада вже встановила такі течії у своєму Центрі ПЕН, якими допомагає більш убогим Центрам Півдня. Просто чомусь так складається, що всякі резолюції й зажалення скорше проходять, (щоб їх почув світ) цим Центрам, які розпоряджають на те грішми.

Далі проходило питання переслідуваних, про них в своїх резолюціях подали Центри Америки, Канади, Англії Франції. За недотримування принципів ПЕН й нарушування прав людини дістали догану: Чехія, Корея, Румунія, Китай та Ізраїль (на окупованих землях), Туреччина за кошмарні тортури над ув'язненими. Пуерто-Ріко у своїх резолюція обстоювало право вживання тільки еспанської мови у своїх літературних творах, без перепон, у цьому англомовними чинниками. Резолюції представлені Канадським і Російським Центрами, у питанні припинення війни у Ливані, яка спрямовує до всецілого знищення народу і його культури. З особливим голосом просьби було звернення до президента Рене Таверніє та Організації Об'єднаних Націй.

Прослухали ми про макабричність тортур і насилля. Розказали про те в своїх промовах представниці Бурми, Китаю і Курдів. З цього приводу Америка західнього Центру, Австрія, Австралія і Перт проголосили резолюції догани й засуд тим державам, що допускаються до таких нелюдських вчинків, щоб перестали знущатись над душевною і фізичною гідністю людини і, щоб була допустима свобода слова тих переслідуваних людей (курдам забороняють користуватися й в щоденні їхньою мовою.). При описуванні подій на Конґресі не всилі не поділитись із своїм міркуванням; думки мої розгорнули крила й злетіли у минуле мого народу, в минуле й... ще теперішнє України. Які ж курди, китайці, бурмійці, у відношені до українського народу, фортунніші, вони можуть про насилля над ними говорити і зрушувати совість всіх Центрів ПЕН. Адже для мого народу „зроблена" із тих ж трьох „складників" — кошмар і насилля, тільки про нього світ не знав. У нас знайоме те, що й курдам і бурмійцям, і китайцям. Ось так я й пояснила кореспондентові, коли запитала про моє враження із-за проголошення вільного Центру, із свободою рідного слова, в Києві.

Після Бурми й Китаю та Курдів виступили з резолюціями доган Африці, Єгиптові, Югославії та Іранові за засуди письменника Рушті.

Коли перейшли до точки проголошування нових Центрів, ми (дві українки) і поет Вінграновський — перемінились в слух і сподівання... Відновили Центр в Чехії, який із-за своїх причин відійшов від членства в минулих роках. Створений був новий Центр ПЕН в Братиславі — словацький. До затвердження його пройшло через голосування. Обстоювання словаків уживати тільки словацьку мову в літературних творах увінчалось успіхом. Та, ось довгождана подія: зголошує присутність нашого поета А. Ваксберґ. Виходить наш Микола Вінграновський до гучномовця; його височінь постави й повага багатомовна, очі всіх звернені на нього, не легко ж догадатись, що це син з народу просторих степів, гір Карпат і Чорного моря, козацького моря. М'яким баритоном пролунали слова поета Вінграновського: „Пане президенте!... (промова його прохання про прийняття у члени ПЕН Київ, була вже надрукована). Зміст слова Вінграновського англійською мовою прочитала Марта Шраменко, а його спонтанно перекладено на французьку і еспанську мови. Після довгих оплесків і потисків рук вітали присутні Вінграновського з успіхом. Відтак пролунали слова президента Таверніє: „Значить одноголосно приймаємо вільний український Центр в Києві, дискусія зайва. Маю приємність вітати вас у новій родині й тішуся, що я можу витягнути руку до вас в Києві".

Таким чином були ми з донькою свідками історичної події у світі волі слова „засядемо у народів вольних колі". (Так предсказав І.Франко). В Мадейру, в 1990 році, хай Господь поможе приїхати на 55-ий Конґрес президентці з багатокількісними членами ПЕН, з Києва!

О, так, хотіла я вийти на найвищий поверх готелю де відбувався Конґрес і у найсильнішому крещендо крикнути: „Чуєш Тарасе, чуєш! Батьку нашого слова! Твоє слово буде жити, воно вільне, воно воскресне у річницю Твого року — Твоїх уродин! Твої діти будуть писати твоєю мовою у вільному ПЕН у твоєму Києві!

Була також порушена справа фінансів Центру ПЕН і пов'язаність із Юнеско у цьому питанні, бо дістає ПЕН від Юнеско 15,000 річно допомоги у праці для захисту поневолених і у поборюванні насилля. Виступив теж делеґат словінців із словом про мир та за усвідомлення про нуклеарну загрозу за допомогою розповсюджування журналу. Звернувся, щоб і ПЕН у цій загрозі спрямовував поміч словом.

Далеко не про все я розказала, але мала на думці ядерність змісту та ще б можна зупинитись, як величаво й добірно вітали нас „ПЕН-івців" у Торонто і Монтреалі. Ця сама увага до нас наголошувала важливість Інтернаціонального ПЕН. Адже поземом літератури міряємо культуру народу.

Вітав нас Торонто, а з повагою прощав Монтреаль. Зокрема заслуговує на увагу, коли посадник Монтреалю стояв при дверях залі, де відбувався концерт і бенкет, він вітав, подаючи руку, й питав хто з якої держави світу. Їдучи до Канади не свідома була я, що доведеться бути нам у таких почестях і голосно, серед делеґатів інших народів, сказати, — із тризубом на грудях, що ми — з України.

ПОНАД 800 ОСІБ ВЗЯЛО УЧАСТЬ В ДНІ УНСоюзу ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ УНС

Філядельфія, Па. (с. г.) — Цьогорічний Союзовий День, що відбувся заходом Управи Окружного Комітету в неділю, 20-го серпня ц. р., на посілості Українського Спортового Осередку „Тризуб" в Горшамі, Па., був одним із найбільш успішних імпрез у цьогорічному літньому сезоні. Імпреза була успішною незважаючи на те, що в п'ятницю і суботу погода була химерною, заповідали бурю-дощ, але неділя була вимріяною і не дивниця, що дехто з гостей жартуючи питав — хто з союзовців молився за таку чудову погоду.

Понад 800 осіб прибули на чудову „Тризубівку" щоб спільно, як одна родина, відзначити 95-ліття УНСоюзу та віддати пошану союзовим піонерам, які поклали ґранітові підвалини під цю Богом благословленну братську запомогову установу. На це свято прибули союзовці й гості не лише з Філядельфії, але й з інших місцевостей. Перший раз за останніх 50 років були гості з України, яких можна було одверто вітати.

Союзовий День почався в 1-ій год. по полудні піднесенням американського й українського прапорів, а відтак о годині 2-ій голова Округи Степан Гавриш привітав всіх присутніх гостей. Вітаючи гостей він представив членів Головного Уряду УНС та представників інших українських братських союзів і сусідніх союзових Округ. В першу чергу він привітав о. митрата Зенона Злочівського, головного касира УНСоюзу Уляну Дячук з мужом інж. Володимиром, головного радного Василя Пастушка з дружиною Дозею, д-р Богдана Гнатюка, почесного члена Головного Уряду, Анну Гарас, голову Лігайвелійської Округи і почесною члена Головного Уряду. Рівнож був представлений колишній предсідник УНС Йосиф Лисогір з дружиною Марією. В дальшому були представлені заступник головного предсідника Союзу Українців Католиків „Провидіння" д-р Олександер Білик і голова Філядельфійської Округи „Провидіння" д-р Роман Сухий. Український Братський Союз репрезентував головний радний і голова Філядельфійської Округи Микола Бойчук з дружиною, а Українську Народну Поміч заступав головний радний і голова Округи Філядельфії Лев Галас. Були представлені також голова Надгузонської Округи Володимир Білик з сином, Пассейкську Округу репрезентував секретар Василь Марущак з дружиною, а від Перт Амбой Округи прочитало писемний привіт від голови Михайла Захарка. Сусідня Лігайвелійська Округа, як завжди була заступлена майже всіма членами Управи. Крім вже згаданої голови А. Гарас, прибув почесний голова Михайло Колодруб, якому скінчилося 98 років, але він дальше є активним союзовцем і не опускає жодної громадської імпрези. Інші члени цієї Округи: заступник голови і секретар 137-го Відділу Стефан Колодруб, Микола Дубик також заступник голови і рівночасно голова 48-го Відділу, секретар Стефан Муха, голова Контрольної комісії і секретар 48-го Відділу Стефан Івасечко і секретарка 46-го Відділу мґр Евгенія Цап. Було поважне число секретарів — відділових урядовців з Округи Філядельфійської, які в більшості виконували різні праці під час свята.

Вручення почесної пляхети для Мужа року (зліва) Михайло Мартиненко Муж ртоку, за ним частинно видно д-ра Богдана Гнатюка, Йосип Лисоріг, Анна Гарас, Василь Пастушок, Уляна Дячук і Степан Гавриш.

Частина стипендистів Округи, які працювали під час свята стоять в товаристві Уляни Дячук (головного касира, і Степана Гавриша) головного контролера.

Тому, що День УНС був присвячений 95-літтю УНСоюзу, головний касир У. Дячук виголосила відповідну промову, в якій коротко згадала про важніші ділянки праці цілости УНС. При тому апелювала до зібраних стати членами Союзу і тим самим збільшити фінансову базу із якої можна приділяти пожертви на різні цілі. Вона також звернула увагу на приділення безворотних стипендій для української студіюючої молоді і поінформувала, що в ювілейному році Батька-Союзу признано 214 стипендій на суму 118,200 дол. З Філядельфійської Округи 20 студентів отримали стипендії на суму 14,500 дол. А тому, що деякі із цих стипендистів помагали в праці під час чвята, то У. Дячук відбула з ними зустріч.

(Закінчення на стор. 4)

Український Музей в Клівленді — Т. Шевченкові

Цьогорічні святкування 175-річчя народження генія українського народу Тараса Шевченка не могли стати поза увагою також Українського Музею-Архіву (УМА) в Клівленді. Наш музей, хоч, нажаль, і досі міститься в старому дерев'яному (і тому з погляду безпеки від вогню небезпечному) будинку, про те належить до одного з найцікавіших культурних здобутків українців Клівленду та околиць.

Неділя, 1-го жовтня, була днем, коли дирекція музею врочисто започаткувала відзначення шевченківських святкувань. І до цього працівники музею належно підготувалися. Понад 1,000 книжок, періодики, течок з газетними вирізками, як також рідкісні і пам'ятникові речі, тут увічнюють пам'ять Тараса Шевченка. Як нас запевнили, ця колекція своїм обсягом є найбільшою колекцією Шевченкіяни в Північній Америці. Досить зазначити, що вона зберігає 130 різних видань „Кобзаря" українською та 30-ма іншими мовами. В УМА зібрані також численні наукові розвідки про нашого Великого Кобзаря, як також і перші композиції Миколи Лисенка на слова Шевченкових поезій.

Численні глядачі, які відвідали в цей день музей, були захоплені відбитками малярських та графічних творів Шевченка (деякі ще з перед 1918 року), зокрема, напевно ті глядачі, які є любителями мистецтва. На другому поверсі музею, як також в коридорі, оглядаємо численну кількість відбиток малюнків Шевченка в тому числі також його автопортрети. Впадає в очі те, що деякі автопортрети поет намалював вже напередодні своєї смерти — наприкінці 1860 і навіть на початку 1861 року.

Якщо йдеться про „історію" самого музею, то він був заснований в 1952 році завдяки старанням відомого нашого ентузіяста музейних справ професора Леоніда Бачинського, автора та виховника молоді, який еміґрував до Америки після Другої світової війни. Пізніше, коли з причини стану свого здоров'я (і віку) проф. Бачинський змушений був відійти на заслужений відпочинок, керівництво музеєм перейняв відомий бібліограф д-р Олександер Фединський. Тепер керівництво музею перебуває в руках сина Олександра Фединського — Андрія Фединського. Подібно, як і всі його попередники, працю в музею він виконує без будь-якої матеріяльної винагороди. Не відриваючись від своїх професійних обов'язків, він також знаходить час аби піддатися також громадським обов'язкам в ділянці українського музею та архіву. А. Фединському (до речі, його рідний брат Петро працює в Вашінгтоні) допомагає активно також, його дружина Христя.

Музейні збірки УМА повстали завдяки щидрим дарам приятелів і колекторів з Европи, ЗСА, Канади, Австралії та Південної Америки. УМА періодично видає репродукції важливих документів історичного та культурного значення. Як довідуємося з бюлетеню УМА, репродуковано Третій Універсал Української Народної Республіки з 1917 року. Цю репродукцію Універсалу одержали завдяки нашому Українському Народному Союзові президент Америки, його кабінет і всі члени Конґресу. (Дуже шкода, що не послано репродукцію Четвертого Універсалу, в якому деклярується про повну і безумовну самостійність української держави).

Одним з найцінніших відділів УМА є його книгозбірня з 16,000 томів з різнородною тематикою починаючи від доісторичної України і кінчаючи голодом 1933 року, Другою світовою війною та найновішими публікаціями на тему порушення людських прав України. Бібліотека має також багато українських перекладів із світової літератури, як також і оригінальні видання українських клясиків. Зберігаються численні публікації, які появилися в Україні між 1917 і 1920 роками під час української державности, як також видання після Другої світової війни. Релігійний відділ має поверх тисячі томів.

Збірка красного мистецтва зберігає рідкісні і високомистецькі твори в тому числі мистецькі картини родини Кричевських, Любослава Гуцалюка, Якова Гніздовського та інших. До пресового відділу УМА надходить періодика з різних країн українського поселення, як також з-поза Залізної заслони.

В УМА можна знайти багато давньої і сучасної української періодики, включно з повними річниками „Свободи" та „Америки".

Звичайно, щоб зберігати і тримати в належному порядку такий музей, треба комусь постійно працювати для нього. На щастя, поки що Клівлендський музей-архів не мав великих труднощів в цій справі. Крім вищезгаданих Леоніда Бачинського та родини Фединських, в різних часах чимало праці вкладали і вкладають для музею такі заслужені громадяни нашої спільноти, як Степан Кікта, Ірена Кашубинська, Володимир Сторожинський, Люба Бондар, Олена Мартинюк, Ніля Винарська (знавець мистецької спадщини родини Кричевських) та інші.

Музей відкритий від понеділка до п'ятниці від 9-ої години ранку до полудня та за домовленням. Також доїзд до нього досить зручний бо знаходиться він на віддалі лише кількох хвилин їзди від головних шляхів І-90 та І-71.

Юліян Мовчан

У Кергонксоні відбувся Український День

У неділю, 24-го вересня ц.р. заходом місцевого Відділу Української Американської Координаційної Ради відбувся на оселі УНСоюзу Союзівка 10-ий з черги Український День, присвячений 175-им роковинам народження нашого Великого Кобзаря Тараса Шевченка, що їх цього року урочисто відзначаємо.

Участь взяло коло 600 осіб місцевих і з околиць, в тому більшість неукраїнців.

Після полуденку з традиційних, українських страв, які можна було набути завдяки жертвенній праці місцевих жінок, що для цього дуже багато потрудилися, учасники мали змогу ознайомитися і оглянути виставку народного мистецтва (експонати — власність місцевих жінок), вишивки, образи, кераміку, чудові зразки ноші (власність Лесі Орлян), показ і спосіб виготовлення писанок, що демонструвала Кеті Біщук.

О год. 2-ій по полудні почалася програма, що її відкрив голова місцевого відділу УАКРади д-р Олег Волянський і передав дальше її ведення Романові Лупаневі.

На початку проф. Володимир Бакум виголосив слово, у якому, нав'язуючи до 175-річчя з дня народження нашого Великого Кобзаря, яке цього року відзначаємо, з'ясував постать Тараса Шевченка не тільки, як найбільшого нашого поета, глибокого мислителя і маляра, але як нескореного борця за духовно-національне і державно-політичне відродження України.

Мистецька частина включала такі точки: тріо бандуристів з ансамблю „Гомін степів" — Марта Йовик-Пивоварів, Христя Баранська-Чучман і Іван Лехіцький, яке в першій частині виконало пісні „Бандуристе, орле сизий", Г. Китастий, сл. Т. Шевченка, „Гомін степу", П. Китастий, „Ходила я по садочку", українська народна пісня, і „Чорнобривий корольок" — весняний танок; Марта Кокольська-Мусійчук, сопрано, виконала пісні: арію Катерини з опери „Катерина", М. Аркас, сл. Т. Шевченка, арію Оксани з опери „Гайдамаки" Ю. Мейтус, сл. Т. Шевченка, при фортепіяновому супроводі Татяни Поташко; піяністка Татяна Поташко відіграла на фортепіяні „Варіяції на тему репертуару хору „Думка", аранж. М. Лев.

Ведучий програмою Р. Лупань представив численних представників місцевої американської адміністрації обох партій, демократичної і республіканської, які підходили по черзі до мікрофону і в кількох словах доповняли інформації про себе.

Потім М. Кокольська-Мусійчук виконала дві пісні в англійській мові: „Лав лук евей" — арія з оперети „Флавер драм сонг", Р. Роджерс, і „Відень — моє місто мрій" Р. Січинський. Акомпанювала Т. Поташко.

І знову тріо бандуристів з ансамблю „Гомін степів" виконало пісні: „Весела річенька" — українська народна пісня, обр. Филипенка, „Буковинка" — інструментальне, обр. М. Бандери, „І шумить і гуде" та „Дощик" — в'язанка українських народних пісень, „Кучерява Катерина", в'язанка народних пісень в обр. М. Лесенка, та „Стукалка", кобзарський танок.

Усі точки мистецької програми були добре виконані, за що слухачі нагородили виконавців спонтанними оплесками.

У підготовці і проведенні Українського Дня багато попрацювали в різних ділянках членки Відділу УАКРади, Союзу Українок Америки, Марійської Дружини, Пласту, парафії св. Трійці і парафії св. Володимира. Особлива подяка належиться жінкам, які жертвували печиво на цю імпрезу. Велику допомогу уділила управа Союзівки, відступаючи приміщення, кухню і кухонне начиння.

Велику поміч дали деякі чоловіки зі своїми дітьми і внуками при в'їзді на Союзівку, збираючи оплати.

З нагоди Українського Дня, як і минулими роками, організатори видали англомовну брошуру про життя і творчість Тараса Шевченка, яку при вході до залі отримав кожний учасник.

Кожний раз Український День притягає учасників не тільки українців з Кергонксону і околиці, але й американців українського походження та людей інших етнічних груп. Це дає добру нагоду для зустрічі кількох поколінь українців, з яких декотрі, хоч і не володіють українською мовою, можуть нав'язати контакт з українцями та пригадати собі своє походження.

В тому і ціль таких імпрез і найкраща нагорода організаторам за їх вклад і працю.

Український День пройшов з великим моральним і матеріяльним успіхом. Околична преса широко інформувала про цю імпрезу.

Дохід з імпрези призначено на місцеві і позамісцеві добродійні цілі.

Д-р Роман Барановський

Величаве відзначення в Бразилії 175-ліття народження Т. Шевченка і Року Української Мови

Дня 9-го вересня ц. р. відбулася величава Академія в просторій залі Українського Релігійно-Культурного Центру „Полтава" для відзначення 175-ліття народження великого поета і будителя українського народу і Року Української Мови. В підготовці і програмі Академії взяли участь Представництво і Об'єднання Прихильників ДЦ УНР, Український Релігійно-Культурний Центр „Полтава", Інститут Катехиток-Курітиба, Асоціяція українсько-бразилійської молоді, Товариство українсько-бразилійських бандуристів, Інститут Катехиток Серця Ісусового-Прудентопіль і Парафія Святого Йосафата-Прудентопіль.

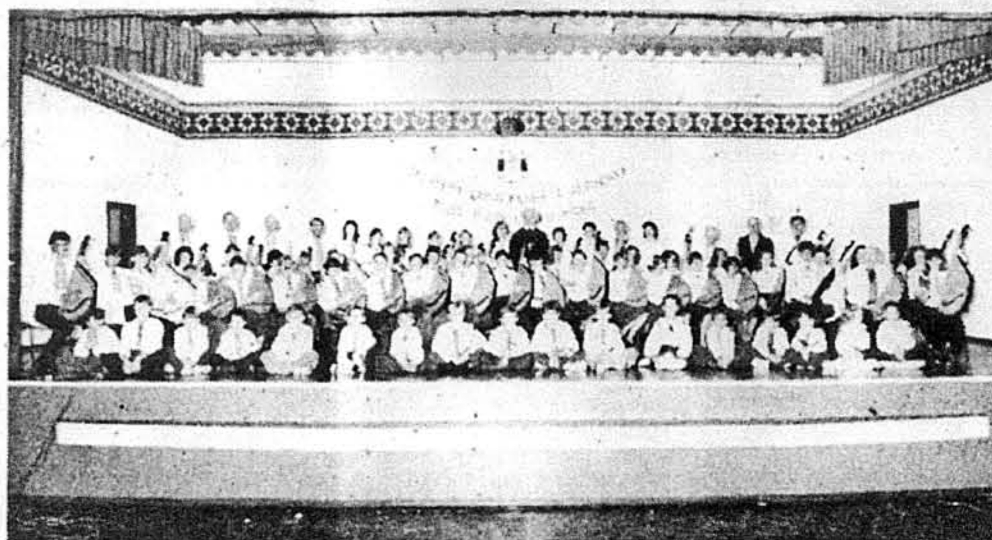

Учасники програми з Владикою Єфремом Кривим.

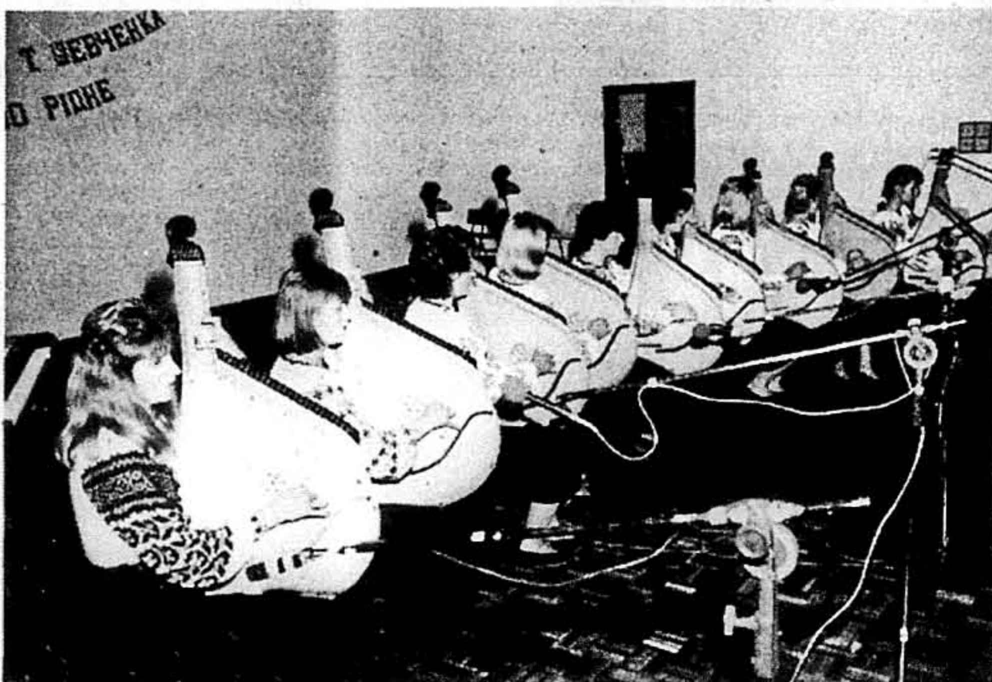

Ансамбль бандуристок Святої Ольги з Прудентополя під керівництвом Інес Музика.

Змістовними і зворушливими словами свято відкрив Владика Єфрем Кривий.

Регіна Шпак Рубінець, культурно-освітна референтка Представництва і Об'єднання прихильників ДЦ УНР, виголосила українською мовою гарний реферат про життя і творчість Тараса Шевченка. На закінчення, вона закликала українську громаду усіми силами плекати рідну мову.

Відтак реферат в португальській мові виголосив Жайро Оскар до Нассіменто, голова Об'єднання Прихильників ДЦ УНР і Асоціяції українсько-бразилійської молоді. Він також закликав українську громаду — плекати українську мову він сказав з огірченням, що сьогодні на жаль в багатьох українських Церквах проповіді вже не виголошуються українською мовою!

Відтак виступив гурток українських дітей „Фіялка" при Центрі „Полтава", під керівництвом Єлисавети Кривої. Перша група виконала поезію і пісню „Мово рідна" — Федіра Воробкевича, в супроводі найменших, бандуристів, і відтак пісні „Праця" і „Лисичка". Друга Група в супроводі малих бандуристів і сопілчан, виконала пісню „Де згода в родині", інструментальний танець „Аркан", поезію „Українська мова" — Володимира Самійленка, яку продеклямувала Інис Музика, і пісні: „Гей там на горі" і „Встаньмо діти".

Виступ малих бандуристів був зворушливий, а це завдяки терпеливої праці інструкторки Єлисавети Кривої.

Соліст Василь Каміненко дуже зворушливо виконав „Взяв би я бандуру", в супроводі бандуриста Осипа Сітка, і „Дивлюся я на небо", при акомпаньяменті на фортепіяні маестра Івана Вовка.

Група бандуристів централі Т-ва українсько-бразилійських бандуристів, під керівництвом маестра Петра Кучми, виконала „Думи мої" і „Ой на горі там женці жнуть". Група бандуристів „Калина" під керівництвом маестра Івана Бойка, виконала „Бився козак", „Іди від мене, ти моя кохана", „Козаче, козаче, я тобі не вірю", і „Віє вітер, віє буйний".

Виступив відомий вокльний Ансамбль, під керівництвом маестра Івана Вовка, який виконав надзвичайно високоякісно „Така її доля" — слова Т. Шевченка — обробка композитора Івана Вовка, „Реве та стогне" — слова Т. Шевченка — мелодія Данила Крижанівського і обробка Івана Вовка, і, „Ставок заснув" — народна пісня — обробка Івана Вовка.

Відомий соліст Олександер Чичко виконав „Б'ють пороги" — слова Шевченка — народна пісня — гармонізація композитора Івана Вовка, при акомпаньяменті на фортепіяні маестра Івана Вовка.

Дуже добре написалася група бандуристів з Парафії Святого Йосафата з Прудентополя, під керівництвом Беатриці Пастух, виконала „Взяв би я бандуру", „Ой зійди гора", й „І шумить". Ансамбль бандуристок Святої Ольги під керівництвом Інеси Музика, виконав майстерно „Чи знаєш ти", „Ой під гаєм", пісню „Жельман" й „Інструментальний танець", а Мирослава Слобожан дуже гарно віддеклямувала поезію „Книга" — Богдана Вістового.

Гурток „Фіялка" і „Святої Ольги" відспівав „Чом, чом, земле моя" разом зі всіма 48-ми учасниками-бандуристами.

Онуфрій Ногас, в імени Парафії Української Католицької Катедри Святого Івана Хрестителя, висловився про „Рік Української Мови" і про переслідування Української Католицької Церкви. Між іншим, користаючи з нагоди, висловив велике признання для першого бандуриста на терені Бразилії, маестра Івана Бойка, який відзначає в цьому році 25-ліття невтомної праці на терені українського кобзарства в Бразилії, якому вручено пропам'ятну відзнаку з цієї нагоди. Іван Бойко зворушливо подякував за признання, подякував Регіні Шпак Рубінець і Іванові Ковалюкові, які від самого початку підтримували його економічно, як і морально.

Закрив свято Голова Представництва ДЦ УНР, заявивши, що сьогодні ми є свідками великих подій в Україні, де також відзначуємо 175-ліття народження Тараса Шевченка і Рік Української Мови під блакитно-жовтими прапорами і нашим національним тризубом.

Д-р М. Рубінець.

Понад 800...

(Закінчення зі стор. 3)

Мила несподіванка зустріла під час свята секретаря 245-го Відділу в Трентоні Михайла Мартиненка, а саме отримання почесної плякети, як Мужа року за його віддану працю, як на союзовій так і громадській ниві. Плякету вручила йому У. Дячук в асисті д-ра Б. Гнатюка, А. Гарас, В. Пастушка, Й. Лисогора і С. Гавриша.

В мистецькій частині перший раз виступив на „Тризубівці" ансамбль пісні і танку „Казка", який під вмілим музичним керуванням Михайла Дуди та з хореографічним вмінням Галі Козак стає чимраз більш популярним. Це молоді професіоналісти, третього покоління, діди і прадіди яких працювали в Шамокінських копальнях вугілля, посвячують свій вільний час для популяризації українського танку й співу. Слід відмітити, що публика була захоплена їхнім виступом, як також і виступом молодого бандуриста Романа Рітачки з Сан Дієго, Каліф., який відспівав колька козацьких пісень.

Для танцюючих грала популярна філядельфійська оркестра „Карпати" під керівництвом Романа Бородієвича. Слід згадати, що солісткою оркестри є Галина Бородієвич, яка своїм милим голосом заманює до танців не лише молодих, але й пенсіонерів.

Треба згадати, що по традиції коли відбуваються Союзові Дні на „Тризубівці", члени Екзекутиви, ідучи на це свято, везуть зі собою грошеву дотацію для тої славної установи. Цього року головний касир У. Дячук привезла чека на суму 1,000 дол., якого вручила голові „Тризуба" інж. Ігорові Чижовичеві. Дякуючи за пожертву УНСоюзові, І. Чижович пригадав, що Павільон, на якому відбуваються всі імпрези на „Тризубівці" був збудований коштом УНСоюзу. Він також згадав і це, що вже ідуть приготування до слідуючої Української Олімпіяди., яка відбудеться у Філядельфії 1992 року.

На вступі була згадка, що на святкування ювілею Батька-Союзу прибули гості також з України. Тому проводячий святом С. Гавриш всіх сердечно привітав і бажав їм щасливого повороту до своїх родин в Україні. А спеціяльно він привітав д-р Андрія Сверстюка з дружиною Марусею і донею Гансею. Присутні гості на святі р'ясними оплесками привітали родину Сверстюків та нав'язали з ними дружні розмови.

Учасником свята був також координатор братської діяльності Андрій Воробець. Він привіз з головної Канцелярії УНСоюзу різні брошурки про „союзовий товар" і ввесь час давав заінтересованим особам вияснення відносно кляс забезпечення та їхні ціни.

Підсумовуючи перебіг Союзового Дня Філядельфійської Округи, треба ствердити, що як вже було сказано, свято було надзвичайно вдале, принесло, в першу чергу, моральний успіх не лише Окрузі, але й цілості УНСоюзу. Безперечно, що також був поважний матеріяльний зиск, який по традиції Управи Округи розподілює на різні установи.

Щотижнева...

(Закінчення зі стор. 1)

опублікований законопроєкт про вибори як антидемократичний. Перед початком мітингу на групу людей із синьо-жовтими прапорами, які зібралися біля пошти, напали міліціонери і загони особливого призначення під керівництвом начальника міліції міста Полякова. Людей було жорстоко побито і відібрано прапори. Декого із затриманих покарали гривнею. Про це було повідомлено на мітингу, після якого обурені цією вісткою маси людей із синьо-жовтими прапорами рушили до пам'ятника Шевченка, щоб висловити протест. Коли колона демонстрантів йшла до пам'ятника на неї знову напали загони міліції із гумовими кийками. Проте розігнати народ їм не вдалося. Скупчившися біля міськради червоноградці провели пікетування протесту, яке тривало до півночі.

• 2-го вересня у місті Миколаєві Львівської области НРУП і УГС організували мітинг осуду законопроєкту про вибори. Від УГС на мітингу виступали Михайло Табачко і Степан Бердник. Подібні мітинги відбулися і в багатьох інших містах Львівської области — в Дрогобичі, Бориславі, Трускавці, Стрию.

• З великими трунощами активістам Донецького Товариства Української Мови й Батьківському Комітетові відкриття української школи вдалося вирвати у завідуючого міським відділом народної освіти Ластіонова та інших донецьких чиновників від освіти рішення на відкриття першої в Донецьку української школи. Однак в результаті опору шовіністично настроєного колективу школи, що мала стати українською, це рішення виконане не було. Неприкриту підтримку українофобам — вчителям подає партійно-бюрократичний апарат Донецького в особі першого секретаря обкому Віника і голови міськвиконкому Онищука. Останній, наприклад, заявив, що відкриття української школи небажане, бо вона стане розсадником українського буржуазного націоналізму. 1-го вересня о 10-ій год. ранку батьки з дітьми невідкритої української школи, а також члени неформальних об'єднань, зокрема Олександер Левченко від НРУП і Галина Гордасевич від Товариства Української Мови прийшли до пам'ятника Шевченка, де провели невеликий мітинг і поклали квіти. Члени НРУП, Товариства Української Мови, Української Гельсінкської Спілки та Батьківський комітет прийняли рішення розпочати голодівку протесту, якщо місцева влада і далі затягуватиме відкриття української школи.

Жонґлювання...

(Закінчення зі стор. 2)

ру", твердженням, мовляв, Т. Чупринка „керував кривавими діями оунівських бандитів", згадує про „демагогічну піну антирадянців і бандерівців, які під жовто-блакитними прапорами вбивали людей", про „криваві злочини оунівців" та про такі „злочини", як „вивчання пластунів прийомів рукопашного бою, греко-католицького віровизнання(!), культури України, піднесення національної свідомости".

Така пропаганда може мати деякий успіх на терені підсовєтської України через доволі низький рівень національної свідомости населення, через жахливий терор, застрашування, через завелике скривавлення національного організму, врешті через доволі популярну в Україні політичнодержавницьку концепцію жити з Росією в федерації, чи конфедерації, хоч ці дві концепції можна підтягнути під окреслення „Яке їхало, таке здибало".

Одначе ця примітивна, дешева, шита грубими нитками пропаганда не матиме успіху серед українців у вільному світі, бо більшість цієї еміграції це вихідці із західніх земель України, які перейшли тверду школу політично-державницького виховання в боротьбі проти польського окупанта, а під час Другої світової війни теж проти німецького завойовника та совєтських „захватчиків". Українське заокеанське суспільство, це здебільша професійна інтелігенція та національно свідомі прошарки селян-хліборобів і міського робітничого елементу. Вони не дадуть себе спіймати на федераційну, чи конфедераційну концепцію, бо мають ясно визначену ціль — вільну, соборну, незалежну Українську Державу. Ця ідея живе традицією гетьмана Івана Мазепи, проголошенням Акту Незалежности й Соборности України 22-го січня 1918 і 1919 років пролитої крови вояків Української Національної Армії та УПА.

Цими Актами Україна заявила перед цілим світом незламне бажання бути вільною державою на демократичних засадах, які ясно окреслюють, якими правами втішатимуться й користуватимуться її громадяни без уваги на національність, віровизнання, соціяльноекономічний прошарок.

Здобути волю й незалежність, скинути зі спини силою нав'язану опіку „старшого брата", зажити згідно з потребами й вимогами свого народу у власній державі, це не „крикливий націоналізм", а священний обов'язок кожного чесного народу. Навпаки „крикливим націоналізмом" можна назвати розпучливі намагання росіян зберегти „єдіну, неділіму" коштом підкорених народів, а в дальшому прицілі й усіх народів світу.

Ці принципи лягли в основу й теперішнього Народного Руху за перебудову України, хоч у поміркованому варіянті.

Одначе концепція федераційна чи конфедераційна, це тільки тимчасові, переходові фази й етапи у поході до волі. Вони зумовлені конечністю обставин на шляху прямування до свободи й до здобуття повної незалежности, як це провістив Тарас Шевченко — „без холопа і без пана, сама собі у жупані" з „новим і праведним законом" Вашінгтона, як бачив її Іван Франко у заспіві до поеми „Мойсей": „в народів вольних колі".

Чесні українці не вдовольняться охлапами з панського столу...